

KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM

ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA

A Doktori Iskola vezetője: Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár

**Az egyházak szociális munkájának
jogszabályi környezete Magyarországon
A PhD-értekezés tézisei**

Készítette:

Czibere Károly

Témavezető:

Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér egyetemi docens

Budapest

2021

Tartalomjegyzék

1. A kutatás témája és a témaválasztás indoklása.....	3
2. A kutatás módszertana.....	7
3. A dolgozat felépítése.....	8
4. Az értekezés hipotézisei és főbb megállapításai.....	11
5. Publikációs jegyzék.....	14

1. A kutatás témája és a témaválasztás indoklása

Az értekezés célja az, hogy a jogi szabályozás oldaláról bemutassa azt a folyamatot, amelynek során a magyarországi egyházak folyamatosan és fokozatosan kibővíthették szociális segítő tevékenységet végző szolgáltatásaikat a rendszerváltást követően. Ez a folyamat nem volt egyenes vonalú és egyenletes ütemű, ugyanakkor megállapítható, hogy a szociális szolgáltatások területén ma az egyházak által működtetett szolgálatok mind számukat, mind az általuk ellátott emberek számát, mind a hazai szociális védelem rendszerében képviselt súlyukat tekintve jelentős szerepet játszanak. A dolgozat azokat a szociális jogi vonatkozásokat elemzi, amelyek alapvetően befolyásolták az egyházi szociális munka fejlődését és gyors expanzióját.

Természetesen ennek a folyamatnak számos aspektusa van. Az egyik aspektus a teológiai aspektus: az egyházak tanítása a felebaráti szeretetről, a rászoruló emberek segítségéről döntően járul hozzá az egyházi szociális szolgáltatások alapításához és fenntartásához. Valamennyi egyház dogmatikájának integráns része a nélkülözhető ember megsegítésének imperatívusza. Meg kell jegyeznünk, hogy vannak olyan teológiai irányzatok, amelyek azokat a segítségnyújtási formákat, amelyekért térítési díjat fizetnek és amelyekben fizetett segítők dolgoznak, nem tekintik a diakóniai munka részének, mondván, hogy a diakóniai munka alapvetően önkéntes. Ugyanakkor az egyházak hivatalos álláspontja az, hogy a hatósági engedéllyel működő egyházi intézmények az egyházak missziójának és szeretetszolgálati munkájának szerves részét képezik. Az értekezésnek nem célja a Magyarországon működő és szociális szolgáltatást működtető egyházak felekezeti egyházjogának, saját szociális intézményeiket szabályozó belső egyházi szabályozásainak bemutatása. Az elemzés az egyház fogalmát általánosan kezeli, és a mindenkor hatályos alkotmányos és jogszabályi egyház-definíciók szerint meghatározott vallási közösségek szociális szolgáltatásaira vonatkozó szabályozást analizálja.

A másik aspektus a történeti aspektus. Az egyházak nem csak tanításuk révén, hanem történetileg is meghatározó szereplői voltak az egyes társadalmakban a rászorulóknak a segítségének, a szociális védelemnek. Koronként eltérő volt ugyan a kiterjedtsége, felépítése és eszközrendszere az egyházi szociális munkának, jelentősége azonban akkor is fennmaradt, amikor előbb a helyi hatalom (város), később a központi államhatalom egyre több feladatot vett át az egyházaktól.

Az is fontos aspektus, hogy a jóléti állami megjelenése és térnyerése fokozatosan visszaszorította az egyházak intézményes szociális munkáját. Ahogy látni fogjuk, a jóléti államokban bevezetett szociális rezsimek továbbra is magukon viselték az adott ország vallási gyökereinek hatását. Ugyanakkor általános trend bontakozott ki a 20. század második felében, amelynek során az egyházak folyamatosan csökkentették tevékenységüket az állam által szabályozott szolgáltatási térben. Több szerző rámutat arra, hogy a 90-es évek és a 2000-es évek gazdasági kríziseiben az egyházak szociális tevékenysége felerősödött, s ez alapvetően három formában nyilvánult meg: önkéntesek mobilizálása, pénzsegélyek és természetbeni adományok osztása. Arra is rá kell mutatnunk, hogy ma a jóléti állam lényegét nem elsősorban az állam megnövekedett felelősségében és eszközrendszerében látjuk. A jóléti állam felfogása ma inkább egyfajta jóléti mix, jóléti pluralizmus, amelyben az egyes aktorok (állam, piac, civilek, egyházak, helyi közösségek, önkéntesek, stb.) valamennyien részt vesznek a szociális biztonság megteremtésében saját eszközeikkel saját lehetőségeiken belül.

Szociológiai aspektusból ki kell emelnünk a vallástalanodás, a szekularizáció, valamint a modernizáció folyamatát, mert nagymértékben befolyásolták az egyházak szociális szerepvállalásának formáit és mértékét. Ezek a folyamatok jelentősen erodálták az egyházak társadalmi háttérét, beágyazottságát, s ezen keresztül az egyházi szolgálatok iránti társadalmi keresletet.

A fenti, általános aspektusok mellett ugyanakkor a speciálisan magyarországi tényezőket is számba kell venni. Ilyen többek között az, hogy az államszocializmus évtizedei az egyházak számára rendkívül szűk mozgásteret engedtek a szociális segítségnyújtásban. A negyvenes évek végének államosítása hulláma ezt a szektort sem kímélte. A kommunista diktatúra csak azokat az egyházi intézményeket tűrte meg, amelyeket ideológiailag nem tekintett a kommunista rendszerre veszélyesnek.

Ezért a rendszerváltozás és annak folyamatában megszületett, rendkívül liberális törvény a lelkiismereti és vallásszabadságról nagy energiákat szabadított fel a szociális területen is. Az egyházak valóban lázas igyekezettel láttak neki szociális intézmények alapításához, visszaigényléséhez, és különösen a 2000-es évek elejétől – élve a különböző pályázati lehetőségekkel – gyorsan fejlesztették alapszolgáltatási és szakellátási rendszereiket.

A laza egyházszabályozás szinte törvényszerűen vezetett a 2000-es években súlyos visszaélésekhez a szociális területen. Alapítványok, egyesületek, magánkezdeményezések igyekeztek egyházzá átalakulni, ezzel remélve előnyöket a szolgáltatási területen.

Fontos hazai aspektusa az egyházi szociális munkának az az állam-egyház modell, amely az említett egyházügyi törvény mögötti konstrukció volt, és amely a 2011-es egyháztörvénnyel jelentősen megváltozott. Ezért kell áttekintenünk az állam-egyház modell hatásait is a szociális szabályozásra.

A dolgozatnak természetesen foglalkoznia kell az egyházak szociális küldetésével, az egyházak társadalmi súlyával, az egyházak és közösségeik szeretetmunkájával, illetve az egyház szolgálatait közül az állam által elismert és támogatott formákkal, a jóléti állam kiterjedésének hatásával és a nemzetközi vonatkozásokkal. Érzékelhető tehát, hogy témánk tárgyalása számos szociológiai, közgazdasági, történeti és egyháztörténeti aspektus beemelését kívánja meg. A dolgozat központi fókusza mégis a jog marad, mert az elemzés központi kérdése az, hogy a szociális szolgáltatások szabályozási környezete milyen módon hatott az elmúlt 25 évben az egyházak szociális szerepvállalására.

A jogi szabályozás valamennyi elemét nem lehet elemeznünk, ugyanakkor kísérletet teszünk a legfontosabb szabályozási területek áttekintésére. Ezek közül kiemelkedik a jogosultságszabályozás, a kapacitásszabályozás, a foglalkoztatás és a finanszírozás.

A jogosultságszabályozás elemzése arra keresi a választ, hogy milyen elvi alapokon nyugszik Magyarországon a szociális szolgáltatások igénybevétele. Az elemzés azt is vizsgálja, hogy bár az elmúlt 25 évben a legfontosabb elvi kerete nem változott a szolgáltatási rendszernek, bizonyos körülmények hatására többször is jelentősen változtak a jogosultság szabályai, és majdnem minden esetben úgy, hogy a korábbiakhoz képest szűkült a potenciális igénybevevői kör. Ennek pedig hatása volt az egyházi feladatellátásra is.

A kapacitásszabályozás elemzése azt mutatja be, hogy a magyar szabályozás az elméletileg választható és alkalmazható eszközök közül melyeket alkalmazza, és ez hogyan változott az elmúlt 25 évben. A mögöttünk hagyott negyedszázad ugyanis két részre osztható a kapacitásszabályozás szempontjából. Az említett időintervallum első felében kevéssé látjuk a szolgáltatási kapacitások olyan jelentős felfutását, mint a szóban forgó 25 év második felében. S e felfutásban erőteljes szerepet játszottak az egyházi intézmények. 2006 óta a szociális szabályozás története a meglóduló szociális szolgáltatási kapacitások visszafogási kísérleteinek története.

A foglalkoztatás kérdése szintén kulcsterülete az egyházak által működtetett szociális szolgálatoknak, hiszen egyfelől az egyházak joggal várják el, hogy intézményeik egyházi

jellegének megőrzésének érdekében lehetőségük legyen a munkatársak kiválasztásánál és a működés más területein az egyház tanításához kapcsolódó szempontok érvényesítésére. Másfelől azonban számosan érvelnek amellett, hogy az egyházi fenntartású szociális szolgáltatások finanszírozásában közösségi finanszírozás szerepel, s ennek fejében pedig a közösség előírhatja, hogy az egyházi fenntartó nem válogathat az egyházi tanítás szempontjai alapján a munkatársak kiválasztásakor a jelentkező hite, vallási meggyőződése alapján, illetve általában sem alkalmazhat diszkriminatív eszközöket a munkatársak felvételekor. Ugyanakkor az egyházi intézmények munkatársainak munkaviszonya azért is külön vizsgálandó kérdés, mert három terület (a munka törvénykönyve, a közalkalmazotti jog és az egyházi alkalmazottakra vonatkozó szabályok) határán található, és ezek együttes alkalmazása mindig számos értelmezési vitához vezet.

A finanszírozás kérdésköre az egyik legmarkánsabb területe a szociális szabályozásnak, hiszen 1997 óta az egyházi szociális szolgálatok finanszírozási szintje az önkormányzati és az állami szociális szolgáltatások finanszírozási szintjéhez van igazítva. Ez a szabályozás máig sok kritika tárgya. Egyfelől támadják az önkormányzatok, mondván, hogy a központi állami finanszírozást saját bevételeikből kell kiegészíteniük, míg az egyházi fenntartók ezt a kiegészítést is a központi költségvetésből kapják. A nem-kormányzati, civil szervezetek pedig a szektorsemlegességet kérik számon a szabályozáson, hiszen ők az alaptámogatáson felül nem részesülnek kiegészítő támogatásban.

Összefoglalóan tehát azt mondhatjuk, hogy a dolgozat célja az egyházi szociális szolgáltatások elmúlt negyedszázadának bemutatása és értelmezése a vonatkozó szociális szabályozás tükrében, keresve a választ, hogy a jogi szabályozás alapstruktúrájának jelentősebb módosulásai milyen hatással voltak az egyházak szociális szerepvállalására.

2. A kutatás módszertana

Mivel a dolgozat alapvetően két részre osztható, ehhez illeszkedik a választott módszertan is. Az első rész az elméleti keretek és megközelítések kidolgozását tartalmazza. Az egyházaknak a szociális szolgáltatások területén tapasztalt súlyát és annak alakulását számos tényező alakította az elmúlt két és fél évtizedben Magyarországon. A tényezők sokaságában csak úgy tudunk eligazodni, csak úgy tudunk rámutatni a valóban hangsúlyos tényezőkre, ha először azokat az elméleteket tekintjük át, melyek e folyamatra reflektálnak.

Az elméleti keret kidolgozása alapvetően szociológiai, történeti, közgazdaságtudományi és jogtudományi kutatások eredményeire épül. Ebben az első részben a választott téma sajátosságaihoz igazodóan a hazai szakirodalmat elemzem, értékelem, majd az adott téma kapcsán összefoglalásokat tettem, következtetéseket fogalmaztam meg.

A második rész a szociális szolgáltatások szabályozások meghatározó csomópontjait elemzi (jogosultságszabályozás, kapacitásszabályozás, foglalkoztatás, finanszírozás). Ebben a részben a kutatás forrásai egyrészt a hazai és külföldi joganyagok, a kapcsolódó jogszabályok és azok indokolása, másrészt magyar és a külföldi tudományos munkák, kutatási eredmények. A jogtörténet, majd a hatályos szabályozás vizsgálata során feldolgoztam az Alkotmánybíróság, a Kúria és a bíróságok döntéseit, valamint a vonatkozó nemzetközi dokumentumokat. Kutatásom módszertana az elméleti elemzés volt, a törvényszövegek és nemzetközi dokumentumok rendelkezéseinek feldolgozása, következtetések levonása. A bírói gyakorlat bemutatása során empirikus kutatási módszerrel dolgoztam. Dolgozatomban ezen módszereket – tekintettel arra, hogy célom megbízható és érvényes eredmények elérése volt - együttesen alkalmaztam. Az empirikus kutatási módszerrel a szociális szabályozással kapcsolatos ügyek hazai gyakorlatát az ítéletekben megfogalmazott tényezők elemzésén keresztül vizsgáltam.

Az egyházak szociális tevékenységét idősorosan és szektorálisan bemutató helyzetet statisztikákon keresztül vizsgáltam, kvantitatív módszerrel dolgoztam fel.

3. A dolgozat felépítése

Az értekezés első fejezete a kutatás célját, hipotéziseit és módszertanát mutatja be.

A második fejezet történeti áttekintést nyújt arról a folyamatról, amely az egyházi szolgáltatási kapacitások jelentős növekedéséhez vezetett. A fejezet két szolgáltatási területen (házi segítségnyújtás, bentlakásos ellátások) vázolja a szolgáltatásvolumen alakulását az elmúlt 25 évben. A fejezet nem csak az egyházi szolgálatok ellátotti adatait ismerteti, hanem bemutatja az egyházi, az állami-önkormányzati és a nem-állami-civil szektor szolgáltatáspiaci súlyának egymáshoz viszonyított alakulását is. Az elemzés jól érzékelteti, hogy melyek voltak azok az időszakok, amelyekre igen gyors kapacitásnövekedés volt jellemző. Az elemzés rámutat, hogy az egyházi szolgálatok expanziója nem minden esetben az állami-önkormányzati szektor csökkenésével párhuzamosan történt. Azt is jól illusztrálja az elemzés, hogy nem feltétlenül a jobboldali kormányzati ciklusokhoz kötődnek a gyorsabb egyházi ellátotti szám-növekedések.

A harmadik fejezet az elméleti keretek első csoportját mutatja be. Az egyházak rendszerváltás utáni szociális szerepvállalásának növekedését illetően számos magyarázat kínálkozik. Ugyanakkor először azzal a kérdéssel kell megbirkózni, hogy az egész Európát jellemző vallástalanodás közepette miért bővült az elmúlt negyedszázadban az egyházak szociális tevékenysége. Ezért ez a fejezet a vallástalanodáshoz kapcsolódó elméletekkel, elsősorban a szekularizáció és a modernizáció elméleteivel foglalkozik. A dolgozat a szekularizáció és a modernizáció meghatározó elméleteit mutatja be, ugyanakkor ismerteti az elméletekhez kapcsolódó kritikákat is.

A negyedik fejezet a jóléti állammal és a jóléti állam keresztény gyökereivel foglalkozó elméleti irodalmat tekinti át. A jóléti állam kiépülése a második világháború után általában azzal a következménnyel járt, hogy az egyházi szociális szolgáltatások visszaszorultak. Ezzel szemben Magyarországon éppen ezzel ellentétes folyamatok játszódtak le: az elmúlt 25 évben folyamatos bővült a szociális joganyag, egyre több jogszabályi feltétel és követelmény épült be, miközben az egyházi ellátás súlya folyamatosan növekedett. Ezért vizsgálja meg ez a fejezet a jóléti állammal kapcsolatos irodalmat, elsősorban annak vallási-felekezeti gyökereire tekintettel.

Az ötödik fejezet a jóléti állam eszköztárát tekinti át, és abban helyezi el a szociális szolgáltatásokat. A szociális szolgáltatások a jóléti rendszer alapvető elemei a pénzügyi és a

természetbeni ellátások mellett, súlyuk meghatározó a jóléti kiadásokban is. Ezért az értekezés a közpolitika-szabályozás elméleti eszköztárának segítségével taglalja a szociális segítségnyújtás elvi kérdéseit: az állami beavatkozás okát, célját és formáit.

A hatodik fejezet az egyházak által végzett segítő szolgálatok és a szekuláris fenntartók által működtetett szolgáltatások etikai alapjait elemzi. Az egyházi szolgálatok fejlődésének elemzése során a dolgozat láttatni kívánja a szolgáltatásalapítás és –szervezés motivációit, hiszen az egyházak szolgáltatási kapacitásainak gyors növekedése mögött teológiai meggyőződések is meghúzódnak. A szeretetszolgálat és a szekuláris szociális munka elvi azonosságai és különbségei a segítő gyakorlatban is érzékelhetőek.

A hetedik fejezet az egyházak által fenntartott szociális szolgálatok működésének alkotmányjogi környezetét térképezi fel. Az értekezésben bemutatásra kerülnek a legfontosabb egyház-állam elválasztási modellek, a Szerző ismerteti a hazai alkotmányos keretet és az egyházügyi törvénynek azokat a szabályait, amelyek a szociális ellátáshoz kötődnek.

A 8-12. fejezet a szociális szolgáltatások szabályozásának négy olyan elemével foglalkozik, amelyeknek a szabályozásának a változása az elmúlt időszakban meghatározó módon járult hozzá az egyházi szolgálatok fejlődéséhez. A 8. fejezet a jogosultságszabályozás alakulását vizsgálja az elmúlt 25 évben. A Szerző meggyőzően érvel amellett, hogy a jogalkotó által alkalmazott szabályozási rezsimek egyrészt alapvetően hozzájárultak az ellátási kapacitások emelkedéséhez, másrészt erőteljesen befolyásolták az egyházak érdeklődését és szerepvállalását ezen a területen. Az értekezésben bemutatásra kerül, hogy milyen folyamatok vezettek a jogosultságszabályozás módosulásaihoz valamint, hogy milyen szakterületi folyamatokat eredményeztek ezek a váltások.

A 9. fejezet a kapacitásszabályozás normáinak változásaival foglalkozik. A szolgáltatási kapacitások befogadásának rendszere többször és alapvetően változott meg az elmúlt 25 évben. Az értekezés bemutatja az egyes kapacitásszabályozási logikákat, azok érvényesülését a szabályozásban, és az alkalmazásukat követő szakterületi folyamatokat.

A 10. fejezet a foglalkoztatás kérdését járja körül. Az egyházi szociális szolgáltatások munkatársainak munkaviszonya alapvetően a munka törvénykönyve alá tartozik, a szociális szabályozás azonban számos kérdésben a közalkalmazotti státuszhoz közelíti az alkalmazottak

jogállását. Az értekezés bemutatja a munkaviszony és a közalkalmazotti jogviszony közti szabályozási eltéréseket, különös tekintettel a szociális szolgáltatásokra vonatkozó szabályokra. Ezek között kiemelten kezeli a bérrendszert, hiszen az egységes közalkalmazotti bértábla helyét mára átvették az ágazati bérstruktúrák. A foglalkoztatás körében foglalkozik a Szerző az egyházi jelleg érvényesítésének lehetőségeivel.

A 11. fejezet a szociális szolgáltatások finanszírozását elemzi. Előbb a közszolgáltatás-finanszírozás elméleti kérdéseivel és formáival foglalkozik, majd ismerteti az egyházi szolgálatok finanszírozásának logikáját, annak változásait. Az elemzés során külön hangsúlyt kap az egyházi kiegészítő támogatás és az ehhez kapcsolódó éves korrekció szabályozásának elemzése.

4. Az értekezés hipotézisei és főbb megállapításai

A dolgozat hipotézisei alapvetően azokra az ellentmondásokra épülnek, amelyek szerint a szociológiai, történeti és közgazdasági szakirodalomból ismert összefüggések alapján a rendszerváltást követően nem volt várható az egyházi szociális szolgálatok dinamikus felfutása, a tények azonban azt mutatják, hogy ha az egyes időszakokban eltérő ütemben is, de az egyházi szolgáltatások térnyerése folyamatos volt az elmúlt 25 évben.

I. hipotézis. A szociális jogban az elmúlt 25 évben alkalmazott jogosultságszabályozási rezsimek nagy mértékben befolyásolták az egyházi szolgálatok felfutását.

II. hipotézis. A szociális szabályozásban alkalmazott kapacitásszabályozási megközelítések nagy mértékben járultak hozzá az egyházi szociális szolgáltatások expanziójához.

III. hipotézis. A szociális szolgáltatások finanszírozásának rendszere meghatározó módon járult hozzá az egyházi szolgáltatások súlyának növekedéséhez.

Értekezésemben arra törekedtem, hogy rámutassak azokra a tényezőkre, amelyek az elmúlt 25 évben az egyházi szociális szolgáltatások térnyeréséhez vezettek.

Egyrészt bemutattam a nemzetközi trendet. Láttuk, hogy a fejlett jóléti államokban az egyházi szolgálatok fokozatosan sorvadtak el, az állami szabályozás egyre részletesebb lett, a szociális munka önálló professzióvá fejlődött, és az állam átvette a szociális biztonság megteremtéséért viselt felelősséget és az állam minden polgárára kiterjesztette. Ez a folyamatot felgyorsította a modernizáció és a szekularizáció.

Magyarországon is hatottak ezek a tényezők, mégis az egyházi szociális szolgálatok töretlen fejlődésének tanúi lehettünk. A legfontosabb megállapításunk az volt, hogy az egyházi szerepvállalás kiterjedtsége mellett és ellen szóló magyarázatok közül messze a mellette szóló tényezők bizonyultak erősebbnek. Az egyházak 1990 után visszanyert szabadsága, a liberális egyházügyi törvény, a szolgálatalapítási és –működtetési autonómia dinamizálta az egyházak szociális munkáját.

A hipotézisek vizsgálata során az alábbiakra jutottunk.

I. hipotézis. A szociális jogban az elmúlt 25 évben alkalmazott jogosultságszabályozási rezsimek nagy mértékben befolyásolták az egyházi szolgálatok felfutását.

Az egyik legfontosabb eredmény annak prezentálása, hogy az egyházi szerepvállalás motorja a jogosultságszabályozás volt. Az elmúlt 25 év első felében nem érvényesült erős célzás ezen a területen, ezért az egyházi szolgálatok könnyen tudtak klienst szerezni. Ebben az időszakban azonban az egyházi szolgálatok oly mértékben megerősödtek, hogy amikor 2007-től több hullámban elindult a jogosultságszabályozás szigorítása, ez nem érintette kedvezőtlenül az egyházi szektort, sőt: egyes szolgáltatási területeken további erősödés volt tapasztalható.

II. hipotézis. A szociális szabályozásban alkalmazott kapacitásszabályozási megközelítések nagy mértékben járultak hozzá az egyházi szociális szolgáltatások expanziójához.

A jogosultságszabályozáshoz hasonlóan az állami kapacitásallokációs mechanizmus hiánya is erősítette az egyházi szerepvállalást, mert a működés megkezdésének csak egy feltétele volt: a működési engedély megszerzése. A jogalkotó a jogszabályban előírt minimális működési követelmények biztosításán túl nem támasztott egyéb követelményeket, és nem alkalmazott olyan allokációs technikákat, amelyek a szolgáltatások területi egyenlenségeit igyekezett kezelni.

A kapacitásszabályozás bevezetése erősen hatott az egyházi szolgálatokra, fékezte szolgáltatási kapacitásaik bővülését. Az időben egymást követő allokációs mechanizmusok egyre nehezebbé tették új szolgálatok indulását, azonban az egyházi szektor növekedése nem állt meg, csak növekedési üteme csökkent.

III. hipotézis. A szociális szolgáltatások finanszírozásának rendszere meghatározó módon járult hozzá az egyházi szolgáltatások súlyának növekedéséhez.

Az egyházfinanszírozási törvény által rögzített egyenlő finanszírozás elve 1997 óta biztosítja az egyházi szolgálatok számára az állami és az önkormányzati szociális szolgáltatásoknak jutó finanszírozási szintet. A finanszírozás az alaptámogatáson felül kiegészül egy, az említett egyenlő finanszírozást megvalósító támogatással. Az egyenlő mértékű finanszírozás versenyképessé teszi az egyházi intézményeket, ezért működtetésük hosszú távon fenntartható. A kiegészítő támogatás egységes és százalékosan rögzített. Mivel a kiegészítő támogatás egységes mértéke mögött rendkívül sokféle finanszírozási szint áll (az egyes szolgáltatásokra más és más az állami és önkormányzati kiegészítési arány), ezért egyes szolgáltatási csoportokban az egyenlő finanszírozás elve miatt fejlesztésekre is van lehetőség. Ezek a tényezők együtt járulnak hozzá az egyházi szolgálatok bővüléséhez.

Amennyiben áttekintjük az elmúlt negyedszázadot, láthatjuk, hogy az egyházi szolgáltatási kapacitások hullámokban történő bővülése elsősorban a szabályozási megközelítésekben történő változásokhoz kötődik. A jogosultságszabályozás szigorítása, a jogosultsági körök szűkítése, valamint a kapacitásszabályozási eszközök bevezetése alapvetően járult ahhoz hozzá, hogy az egyházi szociális szektor korábbi növekedési üteme csökkent. Természetesen nem állítható, hogy az aktuális kormányzat preferenciái ne tükröződtek volna az egyházi szolgálatok fejlődésén. Egyértelműen kimutatható, hogy a jobboldali kormányok jóval több szolgálatindítási, működtetési, fejlesztési lehetőséget biztosítottak az egyházi szociális fenntartók számára. Ugyanez érhető tetten a 2011-ben alkotott új egyházi törvénynek a szolgáltatásműködtetési autonómiát érintő részeiben. Ezek az ösztönzők nagy mértékben erősítették az egyházi szolgálatok versenyképességét, fenntarthatóságát, ellenállóképességét.

5. Publikációs jegyzék

1. Czibere Károly (szerk.); Homicskó Árpád Olivér (szerk.) A szociális szolgáltatások és ellátások biztosíthatósága krízishelyzetekben. Budapest, Magyarország : Károli Gáspár Református Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar (2021) , 242 p.
2. Czibere Károly: Krízis és szociális szabályozás. In: Czibere, Károly; Homicskó, Árpád Olivér (szerk.) A szociális szolgáltatások és ellátások biztosíthatósága krízishelyzetekben. Budapest, Magyarország : Károli Gáspár Református Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar (2021) 242 p. pp. 71-85., 14 p.
3. Czibere Károly ; Birinyi Márk: Spiritualitás a fogyatékos személyek segítésében. MÁLTAI TANULMÁNYOK. A MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT TUDOMÁNYOS FOLYÓIRATA 3 : 1 pp. 25-38. , 14 p. (2021)
4. Czibere Károly: A szociális célú étkeztetés formái és szabályozása. In: Bihari, Erika; Molnár, Dániel; Szikszai-Németh, Ketrin (szerk.) Tavasz Szél 2019 Konferencia = Spring Wind 2019: Konferenciakötet I. Budapest, Magyarország : Doktoranduszok Országos Szövetsége (DOSZ) (2020) 641 p. pp. 225-234. , 10 p.
5. Czibere Károly: Az egyházi szociális intézmények szociális szabályozási környezete. In: Miskolczi, Bodnár Péter (szerk.) XV. Jogász Doktoranduszok Országos Szakmai Találkozója. Budapest, Magyarország : Károli Gáspár Református Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar (2020) 207 p. pp. 9-18. , 10 p.
6. Czibere Károly: Az egyházi szociális intézmények működésének egyes kérdései az Alkotmánybíróság és a Kúria határozatainak tükrében. In: Miskolczi, Bodnár Péter (szerk.) XVI. Jogász Doktoranduszok Országos Szakmai Találkozója. Budapest, Magyarország: Károli Gáspár Református Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar (2020) 305 p. pp. 51-58., 8 p.
7. Czibere Károly: A COVID-19 járvánnyal kapcsolatos szabályok a szociális szolgáltatásokra vonatkozóan. GLOSSA IURIDICA 7 : 1-2 pp. 125-140. , 16 p. (2020)
8. Czibere Károly; Mester Dániel: A magyar szociális szolgáltatások és főbb jellemzőik 1993 és 2018 között. In: Kolosi, Tamás; Szelényi, Iván; Tóth, István György (szerk.): Társadalmi Riport 2020. Budapest, Magyarország : TÁRKI (2020) 597 p. pp. 434-449. , 16 p.
9. Czibere Károly: A házi segítségnyújtásra való jogosultság szabályozásának változásai. In: Miskolczi, Bodnár Péter (szerk.) XIV. Jogász Doktoranduszok Országos Szakmai Találkozója. Budapest, Magyarország : Károli Gáspár Református Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar (2019) 481 p. p. 109
10. Czibere Károly: Az ipar 4.0 várható hatásai a szociális szolgáltatásokra. In: Homicskó, Árpád Olivér; Lóth, László; Kovács, Róbert (szerk.) Ipar 4.0 : jogi-társadalmi-gazdasági kihívások és válaszok. Budapest, Magyarország : Károli Gáspár Református Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar (2019) 358 p. pp. 301-314., 14 p.

11. Czibere Károly: A szociális szabályozás 25 éve - A segélyezési rendszer jelentősebb módosításai. In: Miskolczi, Bodnár Péter; Kun, Attila; Boóc, Ádám (szerk.) Gazdaság és jog : húsz év jogalkotási fejleményei a civiliztika területén. Budapest, Magyarország : Károli Gáspár Református Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, (2019) pp. 201-216. , 16 p.
12. Czibere Károly: A szociális munka és a szeretetszolgálat etikai alapstruktúrája. In: Birher, Nándor; Homicskó, Árpád Olivér (szerk.) Az egyházi intézmények működtetésének etikai alapjai. Budapest, Magyarország : Károli Gáspár Református Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar (2019) 214 p. pp. 153-160., 9 p.
13. Czibere Károly: A szociális szolgáltatások kapacitásszabályozásának változásai. GLOSSA IURIDICA 5 : 3-4 pp. 101-113. , 13 p. (2018)
14. Czibere Károly: Kálvinizmus és szociális piacgazdaság ma. In: Szabó, Zsolt (szerk.) Kálvinizmus ma - Calvinism Today : Tanulmányok a kálvinizmus mai hatásairól - Studies on the effects of today's Calvinism. Budapest, Magyarország : Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, (2014) pp. 101-108. , 8 p.
15. Czibere Károly; Gál, Róbert Iván: A magyar idősgondozási rendszer mikroadatok alapján In: Gárdos, Éva (szerk.) Európai Lakossági Egészségfelmérés 2009, Tanulmányok III. Az egészségi állapot és az egészségügyi ellátórendszer. Budapest, Magyarország : KSH (2013) 105 p. p. 93
16. Czibere Károly: Szociálpolitika. In: Halász, Gábor - Pesti, Sándor; Czibere, Károly (szerk.) Szakpolitikák a rendszerváltás utáni Magyarországon 1990-2006. Budapest, Magyarország : Rejtjel Kiadó (2006) 428 p. p. 62

További publikációk

Czibere Károly: A szociális szabályozás hatása az egyházak szociális intézményrendszerére. In: Kiss Réka – Lányi Gábor (szerk.): „Hagyomány, identitás, történelem. HIT 2019”, Budapest, l’Harmattan Kiadó - Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kar Egyháztörténeti Kutatóintézet - Károli Gáspár Református Egyetem Egyház és Társadalom Kutatóintézet Reformáció Öröksége Műhely, 2020.

Czibere Károly (szerk.): Nemzeti Szociálpolitikai Konceptió 2011-2020. Kiadó: Albert Schweitzer Szeretetotthon, 2011. http://szocialisklaszter.hu/adat/dokumentumtar/hu16_nszk_2011_10.pdf (Társszerzők: Beszterczey András, Sidlovics Ferenc, Mester Dániel, Vörös Gyula, Skultéti József, Sziklai István)

Czibere Károly: Sztenderdek az idősök számára biztosított bentlakásos szociális szolgáltatások területére vonatkozóan. (Társszerzők: Dr. Egervári Ágnes, Panker Mihály). Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, 2011.

Czibere Károly: The Long-Term Care System for the Elderly in Hungary. (Társszerző: Gál Róbert Iván) European Network of Economic Policy Research Institutes, Research Report

No. 79. 2010. <https://www.ceps.eu/system/files/book/2010/07/ENEPRI%20RR%20No%2079%20Hungary.pdf>

Czibere Károly: Modern érvek a családpolitikában. *Confessio* 2004/6.

Czibere Károly: The role of social services in the transformation process – legal framework and forms of organization in Hungary. (Co-author: M. Korintus) in: Working Paper No. 12. of Observatory for the Development of Social Services in Europe, 2003.

Czibere Károly: Social Inclusion in a Larger Europe and the Experiences in Hungary. In: Understanding Social Inclusion in a Larger Europe. Eurosocial Reports Volume 71. European Centre for Social Welfare Policy and Research, Vienna, 2003.

Czibere Károly: Pension System and Pension Reform. In: Brusis, M. (szerk.): Central and Eastern Europe on the Way into the European Union: Welfare State Reforms in the Czech Republic, Hungary, Poland and Slovakia. Centre for Applied Policy Research, München, 1998.